

הספד - ראש הממשלה בפועל, שמעון פרס

לא לסתום את הגולל באנו. באנו להצדיע לך, יצחק, הצדעה מפורשת למה שהיית :
לוחם עז, שהנחיל ניצחונות לעמו. חולם גדול, שיצר מציאות חדשה באזורנו.
במוצאי שבת שילבנו זרועות. חשתי את רעד גופך. שרנו יחד את שיר השלום וחשתי
רוממות רוחך. אמרת לי שיש התרעות על כוונות להתנקש בתוך העצרת הגדולה הזאת.
לא ידענו מי יחבל, ולא שיערנו שהחבלה תהא גדולה כל-כך. אבל ידענו שאסור לפחד
מהמוות, ואסור להסס בשלום
יום קודם לכן ישבנו כמנהגנו בארבע עיניים. פעם ראשונה הערת לי שהעבודה מעייפת,
אך השלום מחייב. ידעתי את פיכונך ועל כן את סירובך להיסחף. וידעתי את חוכמתך
ועל כן זהירותך שלא לחשוף בטרם עת. אלה היו תכונות קברניט, והרי קברניט היית
משחר בגרותך. קברניט נועז בחפ"ק הקרב של ישראל, קברניט גדול במערכת השלום
של המזרח התיכון. קברניט אינו תפקיד משעשע. ועל כן לא היית אדם משועשע.
הרצינות הפכה לך לטבע שני והאחריות היתה לך כטבע ראשון. צירוף השניים עשאוך
למנהיג נדיר, המסוגל לעקור הרים, להצביע על יעד, ולהגיע עדיו. לא ידעתי שאלה הן
השעות האחרונות לשותפות בינינו, שלא היה לה גבול. חשתי כאילו חסד רחוק ירד עליך
ויכול היית לפתע לנשום לרווחה, למראה ים החברים שבא לתמוך בדרכך ולהריע
לאישיותך. הפסגה שאליה הגעת נפתחה לרווחה, וממנה נראה היה כבר הנוף של המחר
החדש.
יצחק, הצעיר שבאלופי ישראל ויצחק, הגדול שבמפלסי נתיבות השלום, פתע הליכתך
האיר את שפע דרכך. לא דמית לאיש, גם לא רצית לחקות איש. חלקך לא היה עם
"העליזים והמתרוננים". היית תובע גדול, קודם כול מעצמך ועל כן מזולתך. לא התפייסת
עם מחדלים, ולא נבהלת משיאים. ידעת כל פרט וראית את התמונה כולה, והפרטים
הוצבו על ירך למהלך גדול, והיו להכרעה רבתי. כל חיך עמלת קשה, יומם וליל, אבל
שלוש השנים האחרונות הצטיינו באינטנסיביות אדירה. הבטחת לשנות סדרי עדיפות,
ואכן הגיע סדר חדש. צמתים נפתחו, דרכים נסללו, האבטלה ירדה, העלייה נקלטה,

היצוא גדל וההשקעות התרבו. המשק פרח והכלכלה צמחה. החינוך הוכפל והמדע התרומם. ומעל לכל, אולי כתשתית לכל, החלה לנשוב הרוח העזה של שלום. שני הסכמים עם הפלסטינים – וראיתי כמה הם התרגשו – יאפשרו להם ללכת לבחירות, ויאפשרו לנו להשתחרר מהכורח לשלוט על עם אחר, כפי שהבטחת. שלום לבבי עם ירדן הזמין את המדבר הגדול שבינינו להיהפך לבשורה ירוקה לשני העמים. המזרח התיכון התעורר מחדש, ונרקמה בו קואליציה של שלום. קואליציה אזורית הנתמכת על-ידי קואליציה עולמית, כפי שמעידים, ליד קברך הרענן, קברניטיה של ארצות-הברית ושל אירופה, של אסיה ושל אפריקה, של אוסטרליה ושל האזור שלנו. כולם באו, כמונו, להצדיע לאישיותך ולהצהיר שהדרך שהתחלת בה תימשך. לאה היא הפעם בלעדיך. אבל כל העם איתה ועם המשפחה. אני רואה את עמנו מזועזע עם דמעות בעיניים, אבל גם מודע לכך שגם כדור הדום-דום שרצח אותך לא יוכל להרוג את הרעיון שנשאת. לא השארת לנו צוואה, אבל הותרת דרך שנצעד בה בנחישות ובאמונה. העם בוכה. הלוואי שיהיו אלה גם דמעות של אחדות, עילוי נשמה ושלום עם שכנינו.

אני רואה כאן את שכנינו הערבים וברצוני לומר להם, שהשלום אינו הפיך. לא אצלנו ולא אצלכם. לא לנו ולא לכם מותר לעצור, לדחות או להסס לגבי שלום שיהיה כולל ומקיף, לזקן ולטף ולכל העמים. מכאן, מירושלים שבה נולדת, ובה נולדו שלוש האמונות הגדולות, נאמר בשפתה של רחל, שהיום בו נפלת שדוד הוא היום שבו היא נפטרה: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך ויש תקווה לאחריתך נאום ה'". שלום לך, אחי הבכור.